

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku E. Spółki Akcyjnej w W.
przy uczestnictwie E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o wpis,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 września 2018 r.,
zażalenia uczestnika postępowania
na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 2 lutego 2018 r., sygn. akt III Ca (...), III WSC (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w
orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 lutego 2018 r. Sąd Okręgowy w Ł. odrzucił - jako niedopuszczalną - skargę kasacyjną uczestnika E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., w sprawie z wniosku E. spółki akcyjnej w W., o wpis. U podłoża tego rozstrzygnięcia legł pogląd, że orzeczenie w przedmiocie roszczenia o ustanowienie hipoteki nie jest postanowieniem co do istoty sprawy w rozumieniu art. 519 § 1 k.p.c., tym samym nie przysługuje skarga kasacyjna od tego orzeczenia.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik procesowy uczestnika wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego skarga kasacyjna przysługuje między innymi od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy, kończącego postępowanie w sprawie. Ocena trafności zaskarżonego postanowienia wymaga zajęcia stanowiska wobec kwestii, czy postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z 19 października 2017 r., od którego wniesiona została skarga kasacyjna, jest postanowieniem co do istoty kończącym postępowanie, przy założeniu, że do kategorii spraw z zakresu prawa rzeczowego (dział III, rozdział 6 księgi drugiej k.p.c.) należą sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym wieczystoksięgowym.

W postanowieniu z 29 czerwca 2004 r., II CK 541/03 (OSNC 2005, nr 6, poz. 112), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że „istotę sprawy” w postępowaniu wieczystoksięgowym określają przesłanki materialnoprawne wniosku o wpis, taka bowiem postać orzeczeń jest właściwa rozstrzyganiu o zasadności żądania wnioskodawcy domagającego się udzielenia ochrony prawnej przez potwierdzenie jego praw rzeczowych (wpisy w dziale II), ukonstytuowania ich, jeżeli przepis takiego wpisu wymaga (wpisy w dziale II albo IV) lub wzmocnienia skuteczności praw osobistych i roszczeń (wpisy w dziale III, wymienione w art. 16 u.k.w.h. i w innych ustawach). Rozstrzygnięciem co do istoty sprawy nie są natomiast wpisy ostrzeżeń i wzmianek o charakterze wypadkowym, zabezpieczające prawidłowy tok postępowania wieczystoksięgowego lub innego albo zabezpieczające skuteczność ewentualnego orzeczenia.

Ujawnienie w księdze wieczystej roszczenia stosownie do art. 16 u.k.w.h. nie prowadzi wprawdzie do zmiany ujawnionych w księdze wieczystej praw podmiotowych, nie stanowi przeszkody do wpisu prawa własności na rzecz osoby trzeciej ani nie ogranicza właściciela nieruchomości w rozporządzaniu nią, a więc pełni tylko rolę swoistego zabezpieczenia tego ujawnianego roszczenia, ale tego

rodzaju zabezpieczenie roszczenia przez wpis ma charakter materialnoprawny, ponieważ kreuje stosunek prawny między uprawnionym przez wpis a każdorazowym właścicielem nieruchomości. Dlatego wniosek o wpis roszczenia zmierza do ochrony prawa obligacyjnego lub osobistego, wpływa na skutki rozporządzenia nieruchomością, a rozstrzygnięcie w tym przedmiocie należy do istoty sprawy w rozumieniu art. 519 § 1 k.p.c. (por. też postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2009 r., I CZ 72/09, nie publ., oraz z dnia 22 czerwca 2018 r., II CZ 29/18 nie publ.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

jw